Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U101019

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-05-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мітракова Оксана Олегівна

2. Mitrakova Oksana O.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Філологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-05-2021

Спеціальність за освітою: Українська мова і література

Місце роботи здобувача: Центр дитячо-юнацької творчості імені Євгенії Максимівни Руднєвої відділу освіти виконавчого комітету Бердянської міської ради Запорізької області

Код за ЄДРПОУ: 36682314

Місцезнаходження: пр. Праці, 24/56, м. Бердянськ, Бердянський р-н., Запорізька обл., 71118, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 18.092.001

Повне найменування юридичної особи: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Шмідта, буд. 4, м. Бердянськ, Бердянський р-н., Запорізька обл., 71100, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Шмідта, буд. 4, м. Бердянськ, Бердянський р-н., Запорізька обл., 71100, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 17.01.25, 17.01.25.15, 17.01.27.21, 17.01.09.03

Тема дисертації:

1. Інтерпретація образу Орфея в європейській прозі XX століття

2. Interpretation of the image of Orpheus in European prose of the XX century

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено дослідженню інтерпретації міфу про Орфея в європейській літературі XX століття на прикладі прозових творів української (Г. Пагутяк «Видіння Орфея»), англійської (Дж. Фаулз «Маг»), німецької (Т. Манн «Смерть у Венеції», Г. Носсак «Орфей і...») та болгарської літератур (І. Давидков «Човен Харона»). Об'єкт дослідження – оповідання Г. Пагутяк «Видіння Орфея», Г. Носсака «Орфей і...», повість Т. Манна «Смерть у Венеції» та романи І. Давидкова «Човен Харона», Дж. Фаулза «Маг». Предметом дослідження є трансформація міфу про Орфея на рівні типології і поетики образу в зазначених прозових творах. Вибір матеріалу для дослідження здійснено за такими критеріями: репрезентативність художнього моделювання образу Орфея у творах; хронологічна співвіднесеність; жанрово-стильова модальність; геокультурна варіативність; наукова перспективність. Мета наукової роботи – порівняння трансформації міфу про Орфея в прозі різнонаціональних літератур на рівні типології і поетики мотивного комплексу. Виконано такі завдання: схарактеризовано міф про Орфея та його літературознавчу інтерпретацію; досліджено потрактування орфеїчного образу в українській і європейській прозі XX ст.; виявлено типологічні

збіги орфеїчного образу та особливості його переосмислення у творах Г. Пагутяк «Видіння Орфея», Г. Носсака «Орфей і…», Т. Манна «Смерть у Венеції», І. Давидкова «Човен Харона», Дж. Фаулза «Маг». Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше здійснено комплексний порівняльний аналіз інтерпретації образу Орфея у творах української, болгарської, англійської, німецької літератур, зокрема в текстах Г. Пагутяк «Видіння Орфея», Г. Носсака «Орфей і…», Т. Манна «Смерть у Венеції», І. Давидкова «Човен Харона», Дж. Фаулза «Маг»; виявлено спільні й відмінні риси в інтерпретації античного міфу; розкрито взаємозв'язок між Орфеєм та іншими античними образами й сюжетами (Пігмаліон, Еврідіка, Нарцис, Аїд). Низку літературознавчих праць присвячено дослідженню інтерпретації образу Орфея в ліричних та драматичних творах, де він широко використовувався, натомість прозові твори ХХ ст., у яких наявний образ Орфея, є менш дослідженими. Рецепція орфеїчного мотиву, зокрема як міфологеми, представлена в роботах О Гальчук, О. Гнєзділової, А. Карельського, Ю. Лілєєва, Н. Колошук, С. Максімової, М. Моклиці та інших українських і зарубіжних науковців. Специфіка функціювання традиційних сюжетів та образів була досліджена в працях А. Волкова, А. Нямцу й інших; теорія інтерпретації – у розвідках М. Бахтіна, М. Гайдеґґера, Ю. Коваліва, В. Кухаренко, П. Рікера та інших. Теоретичне підґрунтя дисертації становлять праці, присвячені вивченню міфу, Р. Барта, Е. Кассірера, К. Леві-Стросса, О. Лосєва, О. Потебні та інших учених; дослідження з порівняльного літературознавства В. Будного, М. Ільницького, Д. Наливайка та інших. Методологічну базу дослідження становлять загальнонаукові емпірико-теоретичні методи, системно-функціональний підхід до вивчення літературних явищ, компаративний, культурно-історичний, порівняльно-історичний, генетичний, міфологічний, описовий методи, а також метод аналізу критичної літератури з теми. Для наукового дослідження обрано такі різновиди методів, зазначених вище: загальнонаукові емпірико-теоретичні методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, описовий, системний методи; генетичний – для дослідження трансформації образу античного героя від міфу до прози ХХ ст.; міфологічний – для визначення змісту та функцій міфологічних елементів, якими послуговувалися автори при творенні свого нового міфологічного світу художнього твору, їхніх зв'язків зі значенням первинного міфу; порівняльно-типологічний – для співвіднесення авторських інтерпретацій образу Орфея та визначення відмінностей і подібностей на тематологічному, морфологічному, стильовому рівнях, що дало змогу систематизувати літературні проєкції та інваріанти досліджуваного міфу. Теоретичне значення роботи. Дослідження інтерпретації міфу про Орфея та переосмислення образу в європейській літературі уможливлюють поглиблене вивчення процесів реміфологізації в національних літературах. Практичне значення одержаних результатів. Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані при читанні лекцій із порівняльного літературознавства, підготовці спецкурсів, написанні підручників з історії української та зарубіжної літератур ХХ ст. для студентів закладів вищої освіти гуманітарного профілю. Інтерпретації образу Орфея у проаналізованих творах не є одноманітними, і неоміф не має одного сюжету. Орфей і Пігмаліон, Орфей та Еврідіка, Орфей та Нарцис, Орфей та Аїд є інтерпретаціями нового образу співця й відображенням граней Орфея в прозових творах І. Давидкова,Т. Манна, Г. Носсака, Г. Пагутяк, Дж. Фаулза. Ключові слова: міф, Орфей, інтерпретація, проза, образ.

2. The dissertation is devoted to the research of the interpretation of the myth of Orpheus in the European literature of the twentieth century on the example of prose texts of Ukrainian (Halyna Pahutiak's «Vision of Orpheus»), English (John Fowles's «The Magus»), German (Thomas Mann's «Death in Venice», Hans Erich Nossack's «Orpheus and…»), and Bulgarian literature (Ivan Davidkov's «Charon's Boat»). The object of research – the story by Halyna Pahutiak «Vision of Orpheus», Hans Erich Nossack's «Orpheus and …», the story by Thomas Mann «Death in Venice» and the novels by Ivan Davidkov «Charon's Boat», John Fowles's «The Magus». The subject of research – the interpretation of the myth about Orpheus at the level of typology and poetics of the image in these prose works. The choice of material for the research is made according to the following criteria: representativeness of artistic modeling of the Orpheus image in the works; chronological correlation; genre and style modality; geocultural variability; scientific perspective. The purpose of scientific work is to compare the interpretation of the myth about Orpheus in the prose of various literatures at the level of typology and poetics of the motive complex. The following tasks were performed: the myth of Orpheus and his literary interpretation were characterized; the

interpretation of the orpheic image in the European prose of the XX century is studied; typological coincidences of the orpheic image and features of its rethinking in the works by Halyna Pahutiak «Vision of Orpheus», Hans Erich Nossack's «Orpheus and ...», Thomas Manns's «Death in Venice», Ivan Davidkov's«Charon's Boat», John Fowles's «The Magus» were found. The scientific novelty of the study is that for the first time: a comparative analysis of the interpretation of the image of Orpheus in the works of Ukrainian, Bulgarian, English, German literature was done; the myth about Orpheus in the works by Halyna Pahutiak «Vision of Orpheus», Hans Erich Nossack's «Orpheus and ...», Thomas Mann's «Death in Venice», Ivan Davidkov's «Charon's Boat», John Fowles's «The Magus» is analysed; common and distinctive features in the interpretation of ancient myth are found in these texts; the connection between Orpheus and other ancient images and plots (Pygmalion, Eurydice, Narcissus, Hades) is revealed. A number of works of literary criticism are devoted to the research of the interpretation of the image of Orpheus in lyrical and dramatic works, where the Orphic image was widely used, while prose works of the twentieth century, in which the image of Orpheus occurs, are less studied. Today the reception of the orpheic motif, in particular as a mythologeme, is presented in the works of O. Halchuk, O. Hniezdilova, A. Karelskyi, Yu. Lilieiev, N. Koloshuk, S. Maksimova, M. Moklytsia and other Ukrainian and foreign scientists. The specifics of the traditional plots and images functioning were studied in the works of A. Volkov, A. Niamtsu and others; theory of interpretation - in the works of M. Bakhtin, M. Haidegger, Yu. Kovaliv, V. Kukharenko, P. Riker and others. The theoretical basis of the dissertation is built on works devoted to the research of the myth by R. Bart, E. Kassirer, K. Levi-Stross, O. Losiev, O. Potebnia and other scientists; comparative literature research by V. Budnyi, M. Ilnytskyi, D. Nalyvaiko and others. The methodological basis of the study consists of general scientific empirical-theoretical methods, system-functional approach to the literary phenomena research, comparative method, cultural-historical method, comparative-historical method, genetic method, mythological method, descriptive method, as well as the method of analysis of critical literature of the topic of our work. The following types of methods were chosen for scientific research: general scientific empirical-theoretical methods - analysis, synthesis, induction, deduction, descriptive, system methods; genetic - allows the study of the transformation of the image of the ancient hero from myth to prose of the XX century; mythological is used to determine the content and functions of mythological elements, which were used by the authors in creating their new mythological world of, their relationship with the meaning of the original myth; comparative-typological - for correlation of author's interpretations of the image of Orpheus and determination of differences and similarities on thematic, morphological, stylistic levels, which allowed to systematize literary projections and invariants of the studied myth. Interpretations of the Orpheus's image in the analyzed works are not monotonous and the neomyth does not have a single plot. Orpheus and Pygmalion, Orpheus and Eurydice, Orpheus and Narcissus, Orpheus and Hades are interpretations of the new image of the singer and the reflection of the faces of Orpheus in the prose works of European writers. Key words: myth, Orpheus, interpretation, prose, image.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Школа Ірина Вікторівна
2. Shkola Iryna Viktorivna

Кваліфікація: к. філол. н., 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гребенюк Тетяна Володимирівна
2. Grebeniuk Tetyana Volodymyrivna

Кваліфікація: д.філол.н., 10.01.01, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гальчук Оксана Василівна
2. Galchuk Oksana Vasylivna

Кваліфікація: д.філол.н., 10.01.01, 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Салюк Богдана Анатоліївна
2. Saljuk Bohdana A.

Кваліфікація: к. філол. н., 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панова Наталя Юріївна
2. Panova Natalia Yu.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Харлан Ольга Дмитрівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Харлан Ольга Дмитрівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.